

Inleiding:

De Groote- en Kleine Vlasroot zijn vennen, gelegen in de gemeente Veldhoven langs de Volmolenweg.

Vennen zoals deze waren er vroeger veel, maar heidegebieden met hun vele vennen zijn zeldzaam geworden in de Brabantse Kempen. Gelukkig zijn er hier in de Kempen nog enige over, maar toch moeten we konstateren, dat de meeste ervan verloren zijn of sterk in waarde achteruit gaan.

Helaas zijn er in de Kempen vrijwel geen vennen meer met een plantengroei van het voedselarme venmilieu. Een plantengroei, die in de jaren vijftig nog op zeer veel plaatsen in de Kempen te vinden was.

Met name de ontwatering en de voedselverrijking vormen de problemen in deze gebieden. Vergelijken we de verschillende Kempische vennen met elkaar, dan zien we duidelijk, dat de Vlasrootvennen nog een belangrijke waarde hebben.

Voor ons was dit de aanleiding tot de samenstelling van een globale vegetatiekaart van het gebied. Het zou wenselijk zijn verder vegetatieonderzoek te verrichten. Verder zijn zaken bekeken als waterhuishouding en beheer, omdat deze belangrijk zijn voor het behoud van het gebied. Voor diegenen, die geïnteresseerd zijn in het gebied, is een uitgebreid verslag ter inzage te verkrijgen. Dit artikel is een korte samenvatting van dit verslag. We willen er de waarde en de problemen van een typisch Kempisch natuurgebied mee onder ieders aandacht brengen.

Veldhoven - Grote Vlasroot Wim Jacobs 1981

Ligging van het gebied:

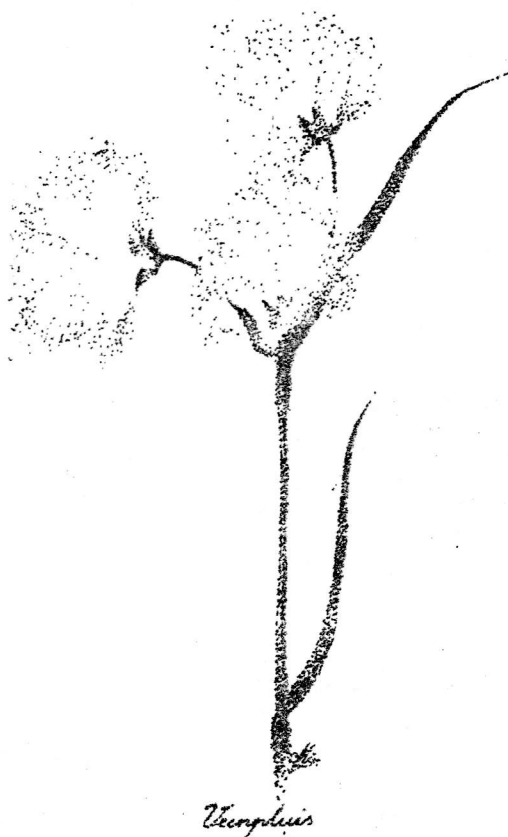
Het is erg opvallend, dat de Vlasrootvennen van alle kanten zijn ingesloten door stuifzandheuvels. Aan de noord, zuid en oostzijde door een betrekkelijk smalle strook. Aan de zuidoostzijde zijn de stuifheuvels vanwege ontginningen niet meer zichtbaar. Het was ook hier zeer heuvelachtig, hetgeen reeds bleek uit de oude benaming "de Rooterbergen". Met name bij de Groote Vlasroot is duidelijk te zien, dat het geheel in een langgerekt dal is gelegen. Dit doet ons denken aan een gedeeltelijk dichtgestoven rivierarm. Een gewone uitgestoven vlakte lijkt niet aannemelijk, vanwege de bovengenoemde situering van de stuifzandheuvels. Verder is het interessant, dat het gebied een hogere rug vormt in het landschap, die naar de noordwestzijde overgaat in het beekdal van de Run en naar de oostzijde in het beekdal van de Dommel. Een en ander doet de theorie van een dichtgestoven rivierarm weer op losse schroeven staan. Alleen uitgebreid bodemonderzoek zal deze problemen in de toekomst kunnen oplossen.

Verklaring voor de naamgeving:

Vlasroot:

Vroeger werd veel vlas verbouwd als akkergewas en na diverse bewerkingen diende dit als grondstof voor het maken van linnen. Als een van deze bewerkingen moest het Vlas geroot worden, wat meestal gebeurde in vennen of sloten. Op verschillende plaatsen in de Kempen komen we vennen tegen, waar het woord Vlas, vlasroot of root in terug te vinden is. Niet alleen bij vennen, maar ook bij stukken grond of gebieden komen we deze namen tegen. De mensen in Veldhoven spreken nooit over de Vlasrootvennen maar altijd over "de Vlaassloot".

Toch moet de benaming Vlasroot met het vlasroten te maken hebben, omdat op oude topografische kaarten het heuvelachtige gebied ten zuiden van het ven staat aangegeven met de naam "Rooterbergen". Volgens het boek "Dialekt van Kempenland" van de Bont is het telen van vlas in Oerle al voor 1900 in onbruik geraakt.

Toelichting op de vegetatiekaart:

De vegetatie:

Als we de globale vegetatiekaart van de Groote- en Kleine Vlasroot eens bekijken, dan zien we:

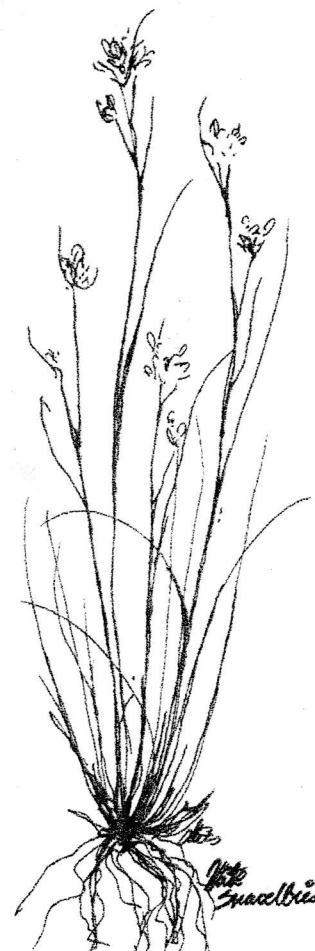
- a. Gagelstruwelen
- b. Weenpluisbegroeiingen
- c. Vochtige heidevegetaties
- d. Overgangen van vochtige- naar droge heide.

We zien duidelijk, dat er met name bij de Kleine Vlasroot nogal wat storingsvegetaties voorkomen. Een uitzondering vormt het noordoostelijk gedeelte, waar nog vrij veel Klokjesgentiaan voorkomt.

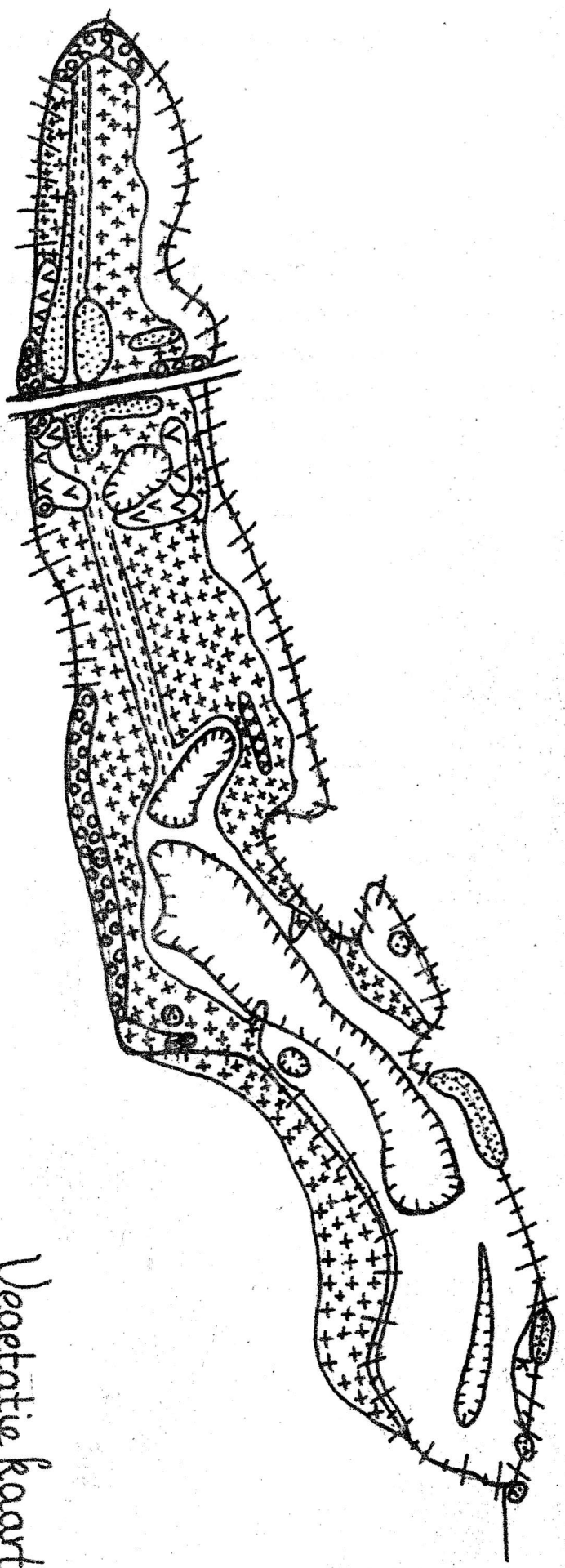
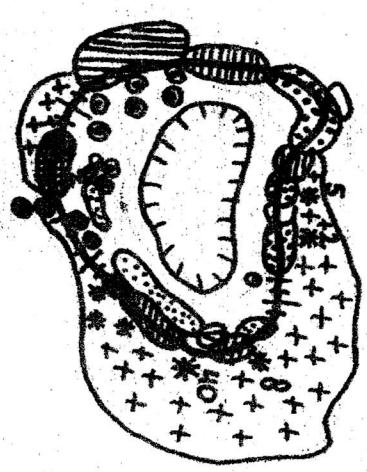
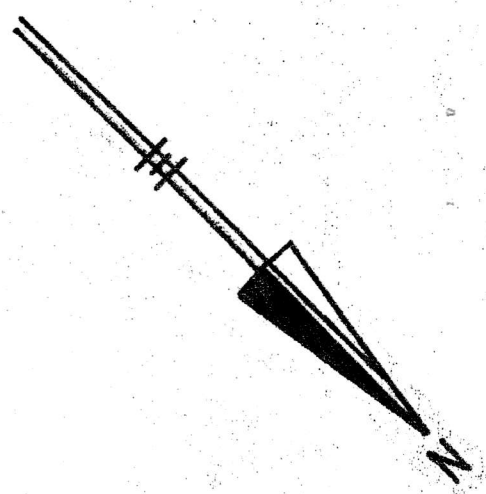
Bij de Groote Vlasroot zijn er in het zuidelijk deel nogal wat storingsvegetaties. Verder een smalle strook Pitrus (Pitrus is een duidelijke storingsindicator). Voor het overige ziet de Groote Vlasroot er nog redelijk uit en laten we hopen, dat de Pitrusbegroeiing zich niet verder uitbreidt.

Wat er allemaal mis kan gaan!

- De gemeente Veldhoven heeft in 1966-1967 de z.g. Supervlasroot zonder vergunning aangelegd. Het overtollige water uit de zandafgraving werd via een grote pomp in de Groote Vlasroot gepompt en via een brede, diepe sloot afgelaten en afgevoerd naar de Dommel. Door deze activiteiten zette zich een dikke sliblaag op de bodem af.
- Vroeger is een gedeelte van de Groote Vlasroot beplant geweest met dennen. Uiteraard liep deze aanplant op een mislukking uit. De vele sloten en slootjes stammen waarschijnlijk uit dezelfde periode.
- De supervlasroot heeft een ontwaterende invloed op de omgeving en verhoogt uiteraard de rekreatiedruk op de beide natuurlijke vennen

Grote-en Kleine Masroot

Vegetatie kaart.

Schaal: 1-2500

situatie 9-8-'80 J. Re

Verklaring:

grens natuurgebied

smal zandpadde

open water met literleties

Pitrusvegetatie

Wateraandbei

Witg spec

Storingsvegetatie.
(afzonderlijke bespreking)

Gagel

Pipestroo (soms met Struik-enof Dopheide.)

Veenpluis

Kruipend Struisgras

Witg spec.

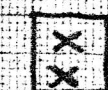
Pitruspollen (afzonderlijke staande.)

Klokjengentiaan met aantallen.

Witte Snavelbries

Waterhuishouding:

Zoals reeds eerder vermeld, valt het op, dat er vele sloten en slootjes in en om de vennen liggen. We kunnen stellen, dat het altijd een gevaarlijke zaak is als er in en om vennen sloten liggen: er kan water uit het ven stromen, wat natuurlijk erg nadelig werkt. Gevaarlijker is echter de mogelijkheid van instroom van verontreinigd water uit omringende landerijen, zeker wanneer het gaat om intensief bemeste landbouwgronden. We hebben dan ook voorstellen gedaan om een aantal sloten te dempen; zeker sloten die geen functie meer hebben als afwateringssloot t.b.v. landbouw, maar juist wel in- en uitstroom veroorzaken zouden gedempt moeten worden.

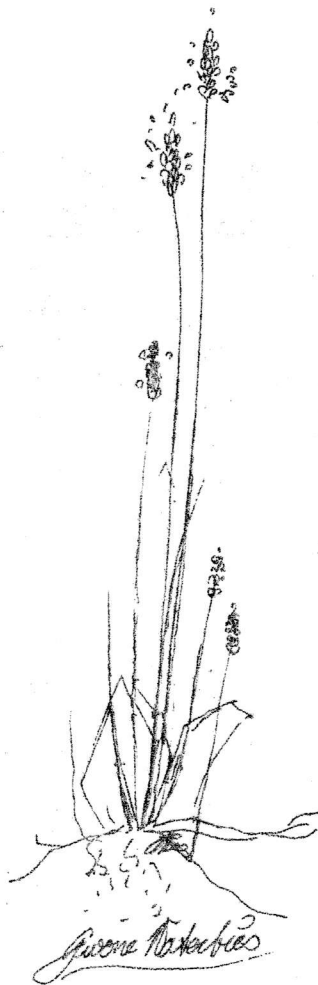
Beheer:

Onderhouds- en beheerswerkzaamheden kosten geld, wij vinden echter dat dit laatste stukje heide met vennen in de gemeente Veldhoven zijn geld waard is. Ten slotte zijn de diverse vennen- en heidegebieden in de gemeente Veldhoven al jaren geleden helemaal opgeruimd.

Het gehele natuurgebied ligt ingesloten tussen complexen naalddhout, grotendeels stammend uit de jaren 30. Het lijkt ons zinvol om gedeeltes weg te kappen en opnieuw in te planten. Met name inplant met loofhout lijkt ons erg goed, omdat dan vanwege de onderbegroeiing sprake zal zijn van een betere buffering.

Van belang is vooral de handhaving van een dichte begroeiing langs de randen van het gebied, op de overgangen bos-landbouwgronden en bos-asfaltweg.

De waterlelies, welke vrij veel voorkwamen in de Groote Vlasroot zijn door de gemeente Veldhoven in sept./okt. 1980 verwijderd.

Bedreigingen:

- Ontwatering d.m.v. sloten, die te dicht bij het gebied of erin liggen. Zelfs zijn er verbindingssloten met de vennen. Het lijkt ons niet noodzakelijk, dat bij de Groote Vlasroot een afsluiter is geplaatst om overtollig water uit het ven te laten weglopen. Deze afsluiter is nl gemakkelijk te vernielen, waardoor water uit het ven kan wegstromen.
- Het nieuwe fietspad ligt te dicht aan de Kleine Vlasroot. De landschappelijk fraaie ligging van het pad gaat bij de gemeente blijkbaar boven de belangrijke natuurwetenschappelijke waarde van de Kleine Vlasroot.
- Intensieve bemesting met vooral drijfmest is ongewenst. Er kan een grote invloed op het venmilieu ontstaan.
- Overmatige betreding van de venoevers kan onherstelbare schade toebrengen aan de aanwezige plantengroei.
- De jaarlijks in de bossen te houden motocross lijkt ons geen problemen te geven. Wel echter de gelegenheidscrossers, die menen overal maar doorheen te kunnen scheuren. Strengere controle is gewenst, daar de venoevers kunnen worden beschadigd.

Jacques van Kessel en Wim Jacobs.

Tekeningen: Mies van Hout en Wim Jacobs.